

2011-09-01

Förslag på prioriteringar i länets regionala utvecklingsstrategi – RUS.

Om det PM du håller i din hand

För ett drygt år sedan genomförde Regionförbundet dialogmöten i länets samtliga kommuner samt med Landstinget, Linnéuniversitetet och Länsstyrelsen. Syftet var att diskutera de mål och prioriteringar som behöver göras i länets utveckling de kommande åren. Det hela är en viktig del i arbetet med att revidera länets regionala utvecklingsstrategi, RUS:en.

De synpunkter vi fick in från dialogmötena 2010 har, tillsammans med rapporter och utredningar, legat till grund för de insatser, mål och strategier som nu föreslås. Dessa har fortlöpande presenterats och diskuterats på Regionförbundets arbetsutskott och styrelsemöten från januari-september. I stället för att skicka ut förslag på mål och strategier på remiss i länets kommuner så genomför vi nu istället dialogmöten med samma aktörer som vi mötte för ett år sedan. Det gör vi för att kunna få era synpunkter på hur ni ser på de prioriteringar och åtgärder vi föreslår. Det PM som du håller i din hand är ett underlag som ligger grund för de diskussioner som vi kommer att föra på dialogmötena.

Diskussionsunderlag

Om RUS:en

Länets regionala utvecklingsstrategi fungerar som den gemensamma plattformen och det långsiktiga planeringsdokumentet för det regionala utvecklingsarbetet. Det är hela länets utvecklingsstrategi och den regionala länken mellan kommunala översikts- och utvecklingsplaner samt nationella strategier och internationella beslut och överenskommelser. RUS:en ska också fungera sammanhållande för de olika regionala styrdokument som finns, exempelvis länstransportplaner, miljöprogram, folkhälsopolicyer och kulturstrategier.

RUS:en beräknas vara färdig i december 2011.

Kontakt: Trine Nyberg, informationsansvarig Regionförbundet i Kalmar län, tfn: 070-548 83 30

Näringsliv för hållbar tillväxt

Globaliseringen påverkar våra företag

Ökad handel mellan länder, möjlighet att kommunicera över hela världen dygnet runt, resande som ökar men också klimathot och internationell finanskris. Allt detta är tydliga bevis på att vi alla är en del av det globala samhället. Gränsen mellan lokalt och globalt suddas ut alltmer. Det gör bland annat att nyheter och innovationer når hela världen snabbt. Det vi gör i Kalmar län bidrar till den globala utvecklingen. Den internationella handeln har de senaste 20 åren ökat med mer än 15 procent i Västeuropa. Export och import speglar en viktig del av globaliseringen. Här har Kalmar län inte fullt ut dragit nytta av de möjligheter som finns. Många företag har en outnyttjad export- och internationaliseringspotential. Vi har många möjligheter men det innebär också att konkurrensen skärps. Globaliseringen påverkar även besöksnäringen genom att antalet utländska besökare ökar. Detta ger möjligheter till ökad export för företag inom branschen.

Vi behöver förnya oss och samverka i kluster

Ökad globalisering innebär inte bara ökad konkurrens för vårt län. Ökad tillväxt i andra länder medför att efterfrågan växer och nya marknader skapas. För att vi ska vara konkurrenskraftiga på de nya marknaderna krävs nya lösningar som är anpassade till förutsättningarna och tilltalar konsumenter i de snabbväxande ekonomierna. Nyckeln heter ständig förnyelse – innovation. Det betyder förnyelse kring nya produkter och tjänster eller kring nya sätt att arbeta och organisera sig. Innovationer uppstår oftast i ett samspel exempelvis mellan företag, offentlig sektor, högskola samt företagets kunder. Här har Linnéuniversitetet en nyckelroll, inte minst genom sin stora internationella kunskap. När det handlar om tillämpad forskning och utveckling i företag är även forskningsinstitut viktiga aktörer. Målsättningen att skapa ett nära samarbete mellan högre utbildning och näringslivet för att sprida den kompetens som finns. Det handlar bland annat om att kunna ta hand om och omsätta universitetets kunskaper i olika typer av produktionsmiljöer. Det handlar också om att exempelvis näringslivet är villiga att engagera sig i universitetsrelaterade verksamheter.

Branscherna i Kalmar län är sprungna ur våra naturtillgångar och basindustrin. De är viktiga näringar men har samtidigt genomgått en stor strukturomvandling. Tillverkningsindustrin står för den största andelen anställda i vårt län även om den minskar för varje år. I länet har andelen invånare som arbetar inom tillverkningsindustrin minskat med 21 procent mellan åren 2000-2008. Istället har det skett en ökning inom handel och turism med 30 procent, utbildning 30 procent och företagstjänster 25 procent under samma period.

Trä, energi- och miljöteknik, besöksnäring och plast är några av länets starkaste profilområden och tillväxtbranscher såväl regionalt som nationellt och internationellt. Om vi vill fortsätta vara starka inom dessa områden krävs mer slagkraftiga och innovationsstimulerande miljöer – vi behöver ett starkt *innovationssystem*. Inom

Så påverkar globaliseringen Kalmar län – exempel:

- I dag arbetar 18 % av andelen anställda inom privat sektor i utlandsägda företag. 1990 var motsvarande siffra 8 %.
- 1990 var andelen anställda i utländskt ägda företag 4 459 st. År 2008 var siffran 10 785 st.
- Ökningen av antalet export- och importföretag i länet mellan åren 2001-2008:

Export: 54 %
Import: 317%

Det finns fem olika typer av innovationer

- En ny vara eller tjänst
- En ny process för att producera en vara/tjänst
- En ny form för industriell organisering
- En ny marknad eller sätt att nå nya marknader
- Nya kompetenser, resurser eller material

besöksnäringen är det också viktigt med samverkan mellan privata företag och det offentliga, framförallt när det rör frågor som handlar om profilering av regionen.

En av huvuddelarna i ett innovationssystem är *organisationer*, det vill säga strukturer av människor och aktörer. Den andra huvuddelen är *institutioner*, det vill säga regelverk, författningar, normer, rutiner och vanor. Ett effektivt innovationssystem medverkar till att utveckla, sprida och använda innovationer. Det handlar om att stärka kunskapsbasen genom forskning, utbildning och eget lärande, att medverka till bättre regelsystem, nya organisationsformer och nya sätt att kommunicera, att tillhandahålla stödtjänster som tekniköverföring, finansiering, rådgivning med mera och att se till att det finns en efterfrågan.

Tillsammans med effektiva innovationssystem är samarbeten i kluster ett effektivt verktyg för att genomföra en sammanhållen tillväxtpolitik i Kalmar län. Möjligheterna till förändring och förnyelse för små- och medelstora företag är ofta större om de sker tillsammans i nätverk med andra företag och aktörer. Att skapa innovativa miljöer där innovationer, innovationssystem och kluster kan utvecklas och stärkas är därför en central fråga för länets utveckling.

Vi behöver kunskap och kompetens som matchar länets behov

Kompetens- och arbetskraftsförsörjningen är en avgörande förutsättning för utvecklingen och tillväxten i Kalmar län. Vi måste kunna matcha näringslivets och offentliga sektorns behov med rätt kompetens på både kort och lång sikt. Här handlar det dels om att vi ska kunna matcha kompetensen mot dagens produktionsbehov, dels att skaffa kompetens som kan fungera som en katalysator i den strukturomvandling som äger rum. På kort sikt handlar det bland annat om att kunna tillgodose länets tillverkningsindustri med personal som har relevant gymnasieutbildning, kvalificerad yrkesutbildning eller rätt industriell erfarenhet. På lång sikt handlar det bland annat om att anpassa arbetskraften till den mer kunskapsintensiva omställningen som sker. Detta gör vi bland annat genom att skapa resurser för grundutbildning, vidareutbildning och eftergymnasial utbildning. Dessutom är satsningar på forskning mycket viktiga och här har Linnéuniversitetet en viktig roll. Det är också viktigt med satsningar som bidrar till fler företag inom nya branscher i länet ökar. Det ger oss en breddad arbetsmarknad med högre andel kvalificerade arbetstillfällen.

Vi behöver fler entreprenörer och växande företag i Kalmar län

Den allt snabbare omstruktureringen av näringslivet gör att vi måste få bättre fart på nyföretagandet i Kalmar län. Vi behöver fler entreprenörer, fler nyföretagare och fler företag som vill växa. Detta är avgörande för att behålla och utveckla konkurrenskraften i näringslivet.

Vi måste ha ett bra företagsklimat som stimulerar såväl kvinnor som män men även utlandsfödda och andra underrepresenterade grupper. Det ska också vara enkelt och lönsamt att starta och driva företag. Här handlar det bland annat om att skapa en ökad entreprenörskapsanda, ändamålsenliga regler, underlätta export och uppmuntra uppfinningar och förnyelse.

Satsningar som kan öka entreprenörskap och nyföretagande

- Arbeta med attityder
- Utbildning och kompetensutveckling
- Enklare regler
- Teknikutveckling

Genom att arbeta offensivt med en långsiktig attitydförändring genom grund- och gymnasieskolan och i vuxenutbildningen så kan det skapa en bra grund för fler entreprenörer, fler nyföretagare och fler företag som vill växa.

IT är ett nödvändigt verktyg för att utveckla konkurrenskraftiga tjänster och produkter, bedriva e-handel och att möjliggöra distansarbete. Vi behöver därför stimulera och stödja kompetensutveckling inom området för länets små och medelstora företag.

Förslag på mål och strategier

Mål

- **Ökad internationalisering**
Antalet företag som exporterar ska öka med 20 procent till 2014.
- **Öka förnyelsen i företag**
Öka företagens investeringar inom forskning och utveckling.
- **Växande företag**
Andel företag med fler än tio anställda ska öka med 10 procent till 2014.
- **Bättre integrerad arbetsmarknad**
- **Länets nationella marknadsandel inom besöksnäringen ska öka varje år**
- **Antalet utländska besökare ska öka t.o.m. 2016**

Så når vi dit – strategier

- Utveckla samverkan mellan skola och näringsliv för att säkra kompetensförsörjningen i regionen och stimulera entreprenörskap.
- Utveckla samverkan mellan högre utbildning och näringslivet för att sprida kompetens.
- Stödja innovationer inom befintliga verksamheter och hos enskilda innovatörer. Särskilt fokus ska ligga på tjänster.
- Skapa samverkan mellan små- och medelstora företag och forskningsinstitut.
- Skapa traineeprogram.
- Skapa samverkan med våra grannlän inom strategiska områden, t.ex. träindustrin, miljöteknik och besöksnäringen.
- Företagsnära utbildningar för höjd kompetensen inom strategiska områden hos ledning och anställda.
- Kunskapshöjande och kontaktskapande internationella aktiviteter.
- Stödja uppbyggnaden av kreativa miljöer, t.ex. inkubatorer.
- Skapa en gemensam digital plattform för besöksnäringen.
- Genomföra insatser för att öka exportmognaden hos länets företag inom besöksnäringen.
- Arbeta med destinationsutveckling.

Kompetensförsörjning och lärande

Tillgången till kunskap och kompetens är centralt för individers utvecklingskraft och företags konkurrenskraft. I dag ställs allt högre krav på utbildning och kompetens. Det livslånga lärandet grundläggs tidigt och det är av yttersta vikt att varje del av utbildningssystemet håller högsta möjliga kvalitet – från förskola och grundskola till gymnasie- och vuxenutbildning samt yrkeshögskola och universitet.

Utmaningen med stora pensionsavgångar kan bli vår styrka

I Kalmar län, precis som i övriga landet, står vi inför en stor utmaning. När 40- och 50-talisterna går i pension måste vi klara rekryteringen av ny arbetskraft och nya företagare. Enligt Arbetsförmedlingens prognoser kommer antalet som jobbar att minska med över 9 % fram till år 2025 i länet. Genomsnittet för riket beräknas till en svag ökning på 0,9 %. För att klara generationsskiftet ska vi arbeta offensivt och på bred front tillsammans med bl.a. Arbetsförmedlingen och andra offentliga aktörer, arbetsmarknadens parter och olika utbildningsanordnare kring rekrytering och kompetensutveckling. Till syvende och sist handlar det om att få fler invånare i arbete. Arbetslösa behöver få jobb, sjuka och förtidspensionerade behöver rehabilitering och människor från andra länder ska ges möjlighet att bygga en tillvaro i Kalmar län. Arbetskraftens kompetens behöver anpassas till näringslivets och den offentliga sektorns behov, och de jobb som erbjuds måste göras mer attraktiva. Här ska vi ta fram en regional modell som effektivt slussar fler människor från utanförskap till meningsfull sysselsättning. Detta ska ge genom bland annat individuell vägledning, regional praktksamordning, arbetsplatsförlagt lärande och matchning. Rätt hanterat så kommer det att finnas mycket goda möjligheter för jobb och karriärmöjligheter i Kalmar län.

Brett och varierat studieutbud ska göra Kalmar län attraktivt för ungdomar

Våra ungdomar är framtidens medarbetare, ledare och entreprenörer. Det är därför viktigt att ta vara på deras erfarenhet, kompetens och nytänkande och erbjuda dem en plats där de kan växa som människor. Vi ska ge ungdomar en tydlig bild av länets arbetsmarknad och de utvecklingsmöjligheter som finns så att flera väljer att flytta hit, stanna kvar och vara goda ambassadörer för länet. Vi ska därför utveckla en vägledning av hög kvalitet samt skapa goda strukturer för kontakten mellan barn- och ungdomars kontakter med arbetsliv och näringsliv. Vi ska också erbjuda ungdomar ett brett, varierat och attraktivt utbud av gymnasiala och eftergymnasiala utbildningar, både för att tillvarata deras intressen och stärka deras studiemotivation men också för att tillgodose arbetsmarknadens kompetensbehov. Här är det viktigt med en ökad samverkan mellan länets kommuner. Viktiga åtgärder är också att öka tillgängligheten till ett brett studieutbud genom regionförstoring och distansutbildningar.

Folkbildningen är en viktig motor i regional utveckling

Studieförbund och folkhögskolor har en stor betydelse för folkbildningen, folkhälsan och den regionala utvecklingen i Kalmar län. Med sin unika verksamhetsinriktning har de en nyckelroll när det handlar om att bryta utanförskap, erbjuda människor ett återinträde på arbetsmarknaden och underlätta ungas etablering i arbetslivet. En förutsättning för detta är att folkbildningen samordnar sina resurser och samverkar med till exempel Linnéuniversitetet, bibliotek och folkhögskolor kring ett arbetssätt där resurserna görs tillgängliga utifrån individens behov. Rätt hanterat blir folkbildningen en viktig motor i utvecklingen av det livslånga lärandet och det aktiva medborgarskapet.

Fler behöver bli digitalt delaktiga

IT är en faktor som starkt påverkar kunskapsbehov och lärande. Det är ofta en förutsättning för att

många ska lyckas i sitt lärande. En utbildning för framtiden kräver därför tillgång till såväl teknik som ökad digital kompetens inom hela utbildningssystemet.

Idag står drygt 40 000 invånare i Kalmar län helt utanför nätet, oftast som en följd av bristande dator- och Internetkompetens. Det handlar om invånare i alla åldersgrupper. De har sämre möjligheter att delta i utbildningar, sämre chanser att få jobb och de har inte tillgång till alla de nättjänster som såväl myndigheter som banker och företag hänvisar till. Digitala klyftor finns även bland länets företag. I dag finns inte bara en Internetkultur, utan många. Även om man befinner sig i den grupp av människor som använder Internet flitigt, innebär det inte nödvändigtvis att man är en del av samma Internetkultur som sina kunder. När alltmer i samhället blir digitalt är det också viktigt att vi är medvetna om nyttan med IT och har kunskap om hur man använder tekniken. Det är en grundförutsättning för demokrati, delaktighet, tillväxt och folkhälsa.

”Digital kompetens och delaktighet är en av EU:s åtta nyckelkompetenser för livslångt lärande.”

Kulturen är en kreativ kraft för individen

Kulturen är viktig som en pådrivande kraft i regional utveckling och livslångt lärande. Det handlar inte bara om kulturutbudet i sig utan också kulturen som mötesplats och arena samt att skapa kreativitet hos individen. I de nya arenor och mötesplatser som i dag växer fram bland länets unga är det viktigt med ett samhälleligt stöd som bidrar till att nya mötesplatser skapas och att befintliga etableras. Många kulturinstitutioner har i dag en bra pedagogisk verksamhet som riktar sig mot skolan. Genom bättre samordning mellan det som institutionerna erbjuder och det som skolorna har behov av kan ett ömsesidigt samarbete utvecklas ytterligare.

Bättre förutsättningar, inflytande och delaktighet på arbetsmarknaden

Genom att synliggöra villkoren för kvinnor och män kan vi medverka till att förbättra förutsättningar, inflytande och delaktighet på arbetsmarknaden och inom utbildningsväsendet. Det handlar bland annat om insatser som ökar möjligheterna till karriärutveckling eller förbättrar möjligheterna för omskolning eller vidareutbildning inom ett mansdominerat eller kvinnodominerat yrke. Det handlar också om att anlägga ett genusperspektiv på de utbildningar som erbjuds i länet samt hur de marknadsförs. I Kalmar län har vi en skev befolkningsminskning där kvinnor väljer att flytta medan män stannar kvar. Här ska vi prioritera aktiviteter för att bryta trenden och förbättra kvinnors villkor och förutsättningar i regionen, med avsikten att de ska välja att stanna kvar, flytta in eller flytta tillbaka.

Vi måste se länets behov av kompetens utifrån ett framtidsperspektiv

Världen, och Kalmar län, står inför gigantiska utmaningar och möjligheter i det globaliserade samhället. För att kunna hantera de utmaningar vi står inför men också de möjligheter som utvecklingen innebär måste vi lyfta blicken från det gamla och hittills framgångsrika och istället blicka in i framtiden för att se vilket kompetensbehov som finns och hur vi kan möta detta. I Kalmar län ska vi vara duktiga på att hämta information om vad som sker över hela världen, att förstå vad förändringen som pågår innebär för oss, att lära oss av hur människor i andra länder väljer att identifiera och lösa problem samt ifrågasätta hur vi väljer att göra saker på hemmaplan. På så sätt kan vi lättare göra prioriteringar, ta initiativ och bli handlingskraftiga.

Förslag på mål och strategier

Förslag på mål inom samverkan och samordning

Etablera regional samverkan inom

- Yrkesutbildning
- Nya gymnasieskolan
- SYV och praktiksamverkan
- Prognos och matchning av framtida kompetensbehov
- Lärarutbildning & RUC
- ”Drop outs” (genomgången gymnasieskola)

Så når vi dit - strategier

- Utveckla bred och djup samverkan och samordning genom hela utbildningskedjan från förskola till universitet.
- Utveckla fördjupad samverkan mellan Arbetsförmedlingen och andra statliga myndigheter som har verksamhet i regionen.
- Utarbeta kunskapsunderlag om utbud och efterfrågan av regionens kompetens.
- Utarbeta kunskapsunderlag om effekterna av olika åtgärder.

Förslag på mål inom IKT och lärande

- Den digitala delaktigheten i Kalmar län ska öka med 5000 personer t.o.m. 2013
- Öka den digitala kompetensen i Kalmar län hos pedagoger och skolledare

Så når vi dit - strategier

- Utveckla och ge stöd till projekt och verksamhet som skapar förutsättningar för digital delaktighet
- Fler aktiviteter som syftar till att öka den digitala kompetensen hos pedagoger och skolledare
- Bibliotek och folkbildning i samverkan ska bidra till att öka den digitala delaktigheten

Förslag på mål inom folkbildning

- Utveckling av livslångt lärande och det aktivt medborgarskap (mål hämtat från Folkhögskolor/studieförbund).

Så når vi dit - strategier

- Utveckla samverkan mellan studieförbund, folkhögskolor och Linnéuniversitetet
- Stimulera utveckling av flexibelt lärande.

Förslag på mål för Linnéuniversitetet

- Öka antalet studerande som 6 månader efter examen får anställning i regionens arbetsliv.
- Forskningen med regional koppling vid Linnéuniversitetet ska öka.
- Eventuella ytterligare mål hämtade från Linnéuniversitetet.

Så når vi dit - strategier

- Utveckla traineeprogram för nytexaminerade studenter.
- Utveckla bred och djup samverkan mellan regionens näringsliv och Linnéuniversitetet samt andra universitet/högskolor.
- Genomföra aktiviteter som underlättar för de studerande att komma i kontakt med regionens arbetsliv.

Förslag på mål för profilområden i Kalmar län

- Starka innovationsstimulerande miljöer som stärker länets profilområden

Så når vi dit - strategier

- Arbeta med entreprenöriellt lärande i alla skolformer.
- Verka för en långsiktig attitydförändring till entreprenörskap.
- Fokusera arbetet inom områden/branscher som är viktiga för regionen.

Förslag på mål för bättre förutsättningar, inflytande och delaktighet på arbetsmarknaden

- Nya möjligheter till kompetens- och karriärutveckling för kvinnor och män.
- Ökad rörlighet av arbetskraften mellan kvinnodominerade och mansdominerade sektorer.

Så når vi dit - strategier

- *Strategier är under arbete*

Befolkning i balans

Länets unga ska vara en drivande kraft i den regionala utvecklingen

Ungdomar har en viktig roll i regional utveckling. De ligger i framkant när det gäller ny teknik och när det handlar om att skapa nya normer och värderingar. I Kalmar län ska vi därför vara duktiga på att lyssna på ungdomar för att lära inför framtiden och att se dem som en nyckelresurs i samhällsutvecklingen. Vi ligger redan långt framme. Kalmar län har satsat mycket på samarbete kring unga under de senaste åren, framförallt inom lokal ungdomspolitisk uppföljning – LUPP¹, genom den ideella föreningen Kumulus² och nätverket Det goda mötet³.

Nu handlar det om att skapa bra möjligheter och verktyg för att i högre utsträckning ta tillvara på deras erfarenheter och perspektiv inom frågor som rör arbete, boende, utbildning, hälsa, fritid och inflytande. Här är föreningslivet och skolan och kommunala fritidsverksamheter viktiga arenor för diskussion och dialog. Ökad delaktighet och inflytande ger även en bra grund för personlig utveckling, ökat ansvarstagande, högre studiemotivation, ökat politiskt intresse och bättre möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. En viktig målsättning är att ge våra unga en så positiv uppväxt att de väljer att fortsätta att bo kvar eller att de återvänder hit efter arbete eller studier på annat håll.

Nationella mål för ungdomspolitiken

Från och med 2008 gäller följande mål för ungdomspolitiken:

- Alla ungdomar ska ha verklig tillgång till välfärd
- Alla ungdomar ska ha verklig tillgång till inflytande

Kalmar län ska präglas av mångfald och bra integration

Ett sätt att möta länets stora demografiska utmaningar är att kraftsamla kring ökad inflyttning och arbetskraftsinvandring samt introduktion av nyanlända. Kalmar län har i dag drygt 8,5 procent utlandsfödda i länet. Riksnittet är 14,6 procent. Vi är alltså långt ifrån en del av det nya mångkulturella Sverige. Den mångfald som människor med utländsk bakgrund tillför vår region är viktig för kompetens- och arbetskraftsförsörjning, men också för utvecklingen av vår kultur i vid bemärkelse. Vi ska därför skapa bra förutsättningar för inflyttade människor, oavsett bakgrund, att stanna i vår region, ett etablera sig på arbetsmarknaden och aktivt engagera sig i samhällsutvecklingen. Det handlar om att erbjuda högkvalitativ skola, bra boende, kreativt arbetsliv och en aktiv föreningsmedverkan. Vi ska också skapa förutsättningar för att alla grupper i samhället ska få möjlighet att leva sina liv efter egna aktiva val, ha tillgång till information och möjlighet att uttrycka sig.

"I Kalmar län bor i dag drygt 8,5 % utlandsfödda. Riksnittet är 14,6 %."

¹ Lupp, lokal uppföljning av ungdomspolitiken, är ett enkätverktyg som ger kommuner en bild av hur ungdomars situation verkligen ser ut i kommunen.

² Den ideella föreningen KUMULUS stärker ungas internationella kompetens och möjligheter till internationella erfarenheter genom ungdomsutbyten, stöd och utbildningar till vuxna som jobbar med unga, volontärutbyten inom EU-programmet Ung och Aktiv i Europa.

³ "Det goda mötet" är ett projekt som ska utveckla kompetens, kvalitet och metoder i kommunernas arbete med ungas fritid.

Här ska kvinnor och män leva på lika villkor

Drygt 90 procent av alla som arbetar inom vård och omsorg i Kalmar län i dag är kvinnor medan 98 procent och 97 procent av alla de som jobbar som maskinskötare eller plåtslagare är män. I länet är det också i dag en större andel kvinnor än män som går vidare till eftergymnasial utbildning. Ett jämställt samhälle är en viktig framgångsfaktor i arbetet att skapa en dynamisk och demokratisk region, där människors olika förmågor tas tillvara. I Kalmar län ska vi därför utveckla jämställdheten för att nå ett bättre tillväxtklimat. Här ska inte jämställdhet stå som en motpol till tillväxt utan istället betraktas som något som kan bidra till den. I dag behövs ökad kunskap över branschgränser för att få en vidgad syn på hur jämställdhet bidrar till regional utveckling och tillväxt. Viktiga verktyg för att nå ett mer jämställt län är att ta fram och använda oss av kunskap och fakta, att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden, bryta könsbundna studieval samt att stödja och utveckla företagande och innovationer på lika villkor för könen.

Nationella mål för jämställdhetspolitiken

Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det innebär bl.a.

- **En jämn fördelning av makt och inflytande**
- **Ekonomisk jämställdhet**
- **En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet**
- **Mäns våld mot kvinnor ska upphöra**
- **Jämställdhet berör alla samhällsområden**

För att nå ett jämställt samhälle måste ett jämställdhetsperspektiv integreras i alla områden, såväl regionalt som lokalt.

Sveriges 11 nationella folkhälsomål

- Delaktighet och inflytande i samhället
- Ekonomiska och sociala förutsättningar
- Barn och ungas uppväxtvillkor
- Hälsa i arbetslivet
- Miljöer och produkter
- Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
- Skydd mot smittspridning
- Sexualitet och reproduktiv hälsa
- Fysisk aktivitet
- Matvanor och livsmedel
- Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel

Vi ska ha en god och jämlik folkhälsa

En jämlik folkhälsa är grunden för tillväxt både på lokal och regional nivå. Har vi en god folkhälsa så kan den också bidra till ökad arbetskraft, produktivitet, utvecklingspotential och befolkningstillväxt i Kalmar län. Folkhälsa handlar i grunden om att skapa gynnsamma förutsättningar och miljöer samt att ge möjlighet för invånare i länet att göra hälsosamma val. Det handlar till exempel om att medverka till höjd utbildningsnivå, att bygga säkra vägar till skolor, förhindra brott genom ökad belysning samt öka kunskapen om att leva hälsosamt. I Kalmar län ska alla invånare, oavsett ålder, kön,

socioekonomisk tillhörighet, etnisk eller kulturell bakgrund, sexuell läggning eller funktionsnedsättning ha möjligheter att leva ett hälsosamt liv. För att uppnå detta behöver vi bland annat satsa på ökad delaktighet och inflytande i samhället. Här har föreningslivet samt mötesplatser i form av exempelvis bibliotek en viktig roll i att främja mångfald, bildning och kultur samt fungera som allmän träffpunkt. Länet har också en styrka i den stora tillgången till rekreationsområden i form av skog och mark och en lång, tillgänglig kuststräcka. Ur ett folkhälsoperspektiv är det viktigt att dessa strövområden och aktiviteter är tillgängliga för alla. Vi ska också bidra till kunskap om hur man kan leva hälsosamt. På så sätt får länets invånare förutsättningar, och kan ta ansvar för, att leva hälsosamt.

Mål och strategier

Mål för ökad inflyttning till länets kommuner

Vi ska bli fler – en befolkning i balans

- Befolkningsökning i minst 1 kommun/ år de närmaste 4 åren.
- Ökad inflyttning av arbetskraft från utlandet.
- Andelen utlandsfödda ska nå upp till rikssnittet på 14,9 % av befolkningen.
- Fler studenter etablerar sig i länet efter avslutade studier.

Mål för goda och jämställda uppväxtvillkor för unga

Alla länets kommuner genomför lupp och har ungdomspolitiska handlingsplaner relaterade till den nationella ungdomspolitiken, FN:s barnkonvention och LUPP.

Delaktighet och inflytande för unga

- Ungas valdeltagande ska öka till 80 %.
- Samtliga av länets kommuner ska ha någon form av inflytandeforum för unga.
- Ungas upplevelse av delaktighet i skolan ska öka från dagens 27 % till luppresultatet 2012.

Fler unga i sysselsättning

- Ungdomsarbetslösheten ska minska ytterligare från dagens 9,6 % jfr 9,5 % i riket.
- Minst hälften av länets kommuner ska ha särskilda insatser för att underlätta ungas etablering på arbetsmarknaden.
- Fler flickor ska i LUPP 20102 uppleva att de kan göra fler könsneutrala val och att utbudet har ökat.

Tillit och trygghet för unga

- Flickor ska känna större trygghet i kollektivtrafiken i LUPP 2012.
- Minskad användning av alkohol och droger för unga under 18 år.
- Andelen unga som upplever olika former utanförskap ska minska från dagens 42 % till Lupp 2012.

Mål för en mer jämställd offentlig organisation

- Fördelningen av platser i länets fullmäktigeförsamlingar, kommunstyrelser, Regionförbundets styrelse och landstingsfullmäktige ska vid valet 2014 ligga inom fördelningen 60/40.
- Fördelningen av kvinnliga och manliga chefer inom kommuner, landsting och Regionförbund ska nå fördelningen 60/40.
- Alla kommuner i länet har en aktuell jämställdhetsplan.
- Alla kommuner i länet har minst två insatser rörande jämställdhet som direkt vänder sig till invånarna i kommunen.
- Minst hälften av länets kommuner bedriver permanenta verksamheter rörande stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.
- Föräldrapenning vid barns födelse. Ersatta nettodagar fördelade på män och kvinnor ska nå rikssnitt på 23,1 % för män.

Mål för hög integration av utlandsfödda på arbetsmarknaden

- Öka andelen utrikes födda kvinnor i sysselsättning från dagens 46 % till dagens rikssnitt på 62 % .
- Öka andelen utrikes födda i sysselsättning från dagens 56 % till 76 %.
- 50 % av de som flyktingar som tas emot bosätter sig permanent i Kalmar län.

Så når vi målen - strategier

- Visioner, mål och strategier för ungas uppväxt, arbetskraftsinvandring, flyktingmottagning, jämställdhet och folkhälsa ska finnas med i lokala utvecklingsplaner och/eller översiktsplaner och hänga tätt samman med EU 2020 samt RUS.
- Samordning av statistik relevant för befolkningsutvecklingen såsom välfärdsbokslut, LUPP, fritidsvaneundersökning, drogenkäten m.fl.
- Samordning och gemensam utveckling och individuella lösningar av frågor som berör inflyttningen till länet såsom arbetskraftsinvandring, flyktingmottagning, studenterna, hemvändare och turister.
- Nya och fler möjligheter för unga i länet. Utifrån tanken om ”unga som resurs” satsa på ungt entreprenörskap, kultur, erfarenhetsutbyten, internationella erfarenheter, kollektivtrafik och stöd till ungas egna idéer.
- Satsningar på vuxna som möter unga. I form av gemensamt kvalitetsarbete, kompetensutveckling och samverkan inom fritid, skola, kultur och föreningar och med särskilt fokus på viktiga frågor kring tolerans, hälsa, stress, inkludering, jämställdhet.
- Gemensamt utvecklingsarbete i länet kring jämställdhetsfrågorna.
- Aktivt arbete med matchning mellan de nyanlända och länets behov av arbetskraft
- Profilerung av länet som ”ett län av communities”
- Knyta ihop arbetet i Östersöregionen kring arbetskraftfrågor
- Ta fram gemensamma system och insatser för introduktion av nyanlända till länet t.ex. när det gäller invandrare med fokus på samhällsorientering, validering av kunskap, svenskundervisning och yrkesorientering.

Miljö i balans

Vi vet att vi behöver arbeta med miljö- och klimatfrågor. Gör vi inte det blir de ekonomiska, sociala och ekologiska följderna katastrofala. Vi behöver både minska våra utsläpp och anpassa vårt samhälle till de förändringar som vi vet kommer. Vi ska emellertid också se omställningen som en möjlighet. Vi kan sänka våra kostnader och stärka vår konkurrenskraft. Arbetet kan också bidra till nya affärsmöjligheter och jobb genom att det skapas nya produkter, idéer och lösningar inom till exempel energieffektivisering och förnybar energi. I Kalmar län är vi duktiga på miljöteknik och många företag har exportpotential. Här behöver vi skapa en fortsatt bra grogrund för livskraftiga, växande och lönsamma företag. Detta ska vi göra genom att skapa miljöer som främjar innovationer och entreprenörskap .

"I dag finns det 16 nationella miljömål som omarbetats till regionala mål och som vägleder vårt arbete."

Det övergripande målet för miljöpolitiken i Sverige är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Målet är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället, så även i Kalmar län. I dag finns det 16 nationella miljömål som omarbetats till regionala mål och som vägleder vårt arbete.

Länet kan och ska gå före i klimatarbetet

Från 1900-talets början har jordens temperatur ökat med över en halv grad. Under de närmaste hundra åren väntas temperaturen öka ytterligare. Människans utsläpp av växthusgaser påverkar klimatet. Det medför förändringar som kan få miljömässiga, ekonomiska och sociala konsekvenser för hela jordklotet.

Klimatfrågorna har sedan många år tillbaka varit en viktig del i arbetet med Kalmar läns utveckling och tillväxt. Kalmar län har, från år 1990 till år 2008, minskat sina utsläpp av fossil koldioxid med 13 procent. Detta kan jämföras med EU:s mål om att minska utsläppen med 20 procent till år 2020. Vi är goda möjligheter att bli en pionjärregion i arbetet med att reducera utsläppen samtidigt som en hållbar tillväxt uppnås. Vi har gott om skog. Öland, Kalmarmarkusten och Östersjön har utmärkta förutsättningar för vindkraft och solenergi. Länet har en hög kompetens inom energiområdet. Flera aktörer bedriver redan i dag ett omfattande arbete. En rad starka företag och organisationer har intresse av att driva utvecklingsfrågor inom energiområdet. Detta är ett försprång som vi ska ta vara på och växla upp ytterligare. Offentlig sektor ska gå före och visa att det är möjligt att kombinera ambitiösa klimatmål och hållbar tillväxt.

Klimat och jämställdhet

I arbetet med att lösa klimatproblemen måste både kvinnor och män vara delaktiga. Klimatförändringarna drabbar inte alla på samma sätt. Män och kvinnor påverkas olika av klimatet både i väst och i utvecklingsländerna. Dessutom påverkas och belastas män och kvinnor miljön på olika sätt, bland annat genom olika konsumtionsmönster. Därför måste både kvinnor och män delta med sina olika erfarenheter när beslut om klimatet ska fattas.

Vi behöver samverka för ett friskt vatten

Friskt vatten är en förutsättning för hälsa och välbefinnande. Det gäller såväl det vatten vi dricker som vattnet i sjöar, åar och hav.

Miljöproblemen i Östersjön är allvarliga. Utsläpp från exempelvis markanvändning, jordbruk, avlopp leder till övergödning. Utsläppen orsakar bland annat igenväxta vikar, algblooming och förändrade ekosystem. Havet förorenas genom kemikalier, tungmetaller och andra miljögifter samtidigt som fiskbestånd överutnyttjas. Den omfattande fartygstrafiken leder till miljöskadliga utsläpp och till risk för större olyckor. Detta påverkar även viktiga näringar som turism, det småskaliga fisket och landsbygdens utvecklingsmöjligheter. Att prioritera samverkansinsatser på lokal, regional och internationell nivå är därför en prioriterad fråga för Kalmar län.

Vi måste skapa en giffri vardag nu och för kommande generationer

Vi måste känna oss trygga i att vi, våra barn och kommande generationer inte kommer i kontakt med ämnen som kan ge allvarliga skador senare i livet. Vi saknar fortfarande mycket kunskap om vad det är för egenskaper hos kemikalier och föroreningar som påverkar människors hälsa och miljön. Därför är riskerna svåra att begränsa. Vi vet dock att vissa kemiska ämnen har negativa effekter på både vår hälsa och miljön. De påverkar oss i flera led, via produktion, innehåll i varor, användning och avfall. Alltmer uppmärksamhet ägnas idag åt kemikalier i vardagsprodukter och hur de påverkar hälsa och miljö. Mängden kemiska ämnen som tillförs samhället bedöms vara stor också i framtiden, samtidigt som nya problemämnen kan komma att identifieras.

Vi behöver förvalta och utveckla länets värdefulla landskap

I Kalmar län finns stora natur- och kulturmiljövärden som behöver vårdas och utvecklas på rätt sätt. Kalmar län är i många avseenden unikt. Omkring en fjärdedel av de mest värdefulla odlingslandskapen i Sverige finns i regionen. Tjusts skärgård, Astrid Lindgrens landskap, Bråbygden, Emådalen, Vilhelm Mobergs utvandrabygd och Södra Ölands odlingslandskap är bara några exempel. Landskapet omkring oss är fullt med minnen och berättelser om tidigare generationers länsbor. Det hjälper oss att skapa förankring, identitet och kontinuitet i vår tillvaro. De skapar biologisk mångfald, ökar länets attraktivitet och vår livskvalitet.

Många av länets natur- och kulturmiljöer har utvecklats i samspel med jordbruket, skogsbruket och fisket. En hållbar utveckling av dessa näringar är därför en förutsättning för att kunna fortsätta att bevara natur- och kulturvärdena. Natur- och kulturarvet spelar dessutom en större roll än någonsin i konkurrensen om besökare och ekonomisk utveckling mellan länder, städer och regioner. Kulturturismen svarar för närmare 40 procent av världsturismen och växer med drygt 15 procent om året. För att här skapa en hållbar utveckling är det viktigt att stärka sambandet mellan besöksnäring, miljövard och kulturmiljövard. Detsamma gäller allmänhetens delaktighet, förståelse och engagemang för natur- och kulturarvet i närmiljön.

Mål och strategier

Arbetet för en miljö i balans ska bidra till

- Minskad miljöpåverkan och/eller ökat miljökapital
- Effektiv användning av naturresurser
- Fler jobb och mer export i länet

Mål för länets klimatarbete - fossilbränslefri region

Länets klimatarbete ska leda till att Kalmar län år 2030 inte har några nettoutsläpp av fossil koldioxid samt till en effektivare energianvändning. Arbetet ska också bidra till fler jobb och mer export.

Strategier – så når vi målen

Vi ska:

- Konvertera från fossil energi till förnybar sådan.
- Effektivisera energianvändningen i alla led och sektorer.
- Producera förnybar energi, men också tjänster och produkter som underlättar övergången till ett fossilbränslefritt samhälle.
- Profiler regionen som en föregångare när det gäller klimatfrågor och hållbar tillväxt.
- Underlätta för företag, organisationer och enskilda att agera på ett klimatriktigt sätt.
- Samarbeta över administrativa och geografiska gränser.
- Kompensera de klimatutsläpp vi inte kan undvika.

Mål för friskt vatten

Arbetet för friskt vatten ska säkra en god vattenkvalitet och ett effektivt nyttjande av våra grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten samt bidra till fler jobb och mer export.

Strategier – så når vi målen

Vi ska:

- Lägga särskild vikt vid god dricksvattenkvalitet samt minskade utsläpp av fosfor och kväve.
- Genomföra EG:s ramdirektiv för vatten.
- Ta vår del i genomförandet av HELCOM:s Baltic Sea Action Plan.
(Den mellanstatliga Helsingforskommissionen, HELCOM, har kommit överens om en aktionsplan för Östersjön: the Baltic Sea Action Plan, BSAP. Aktionsplanens övergripande mål är att Östersjön ska ha god ekologisk status år 2021. Sverige har ordförandeskapet i Helcom från juni 2010 till 2012.)
- Arbeta aktivt på hemmaplan men också internationellt.
- Söka nya metoder att minska näringsbelastningen till Östersjön.

Mål för giftfri vardag

Arbetet för en giftfri vardag ska minska den sammanlagda exponeringen av kemiska ämnen som är skadliga för människor, nå ”nära noll” när det gäller särskilt farliga ämnen samt bidra till fler jobb och mer export.

Strategier – så når vi målen

I Kalmar län ska vi, med REACH¹ som underlag:

REACH är en EU-förordning gällande kemikalier som började gälla i juni 2007.

Förordningen innebär bland annat att alla kemikalier som överstiger 1 ton i vikt och som antingen produceras inom EU eller importeras måste testas i avseende på hälso- samt miljöaspekter.

- Prioritera arbetet för minskade halter och riktigt omhändertagande av särskilt farliga ämnen i såväl miljöer som produkter och avfall.
- (Sträva efter att) utveckla vardagsprodukter med låga eller inga halter av skadliga eller farliga ämnen.

Mål för värdefulla landskap

Arbetet för värdefulla landskap ska bibehålla och förbättra värdefulla biotoper, miljöer och landskap samt göra det möjligt att nyttja dessa som en resurs för folkhälsa och turism.

Strategier – så når vi målen

Vi ska:

- Bibehålla kunskaper om traditionella brukningsmetoder.
- Utveckla entreprenörskap och näringar med koppling till biotoper och landskap.
- Nyttja länets värdefulla biotoper och landskap i profileringen av länet.

Kultur och upplevelser

Kultur och kreativitet spelar en avgörande roll för tillväxt, innovationer och länets attraktivitet. Det är också en dörröppnare som skapar delaktighet och kontakt mellan människor, länder och kulturer. I Kalmar län ska alla invånare ha möjlighet att utöva, delta i och uppleva kultur. Kulturen ska också tas tillvara och användas som en utvecklande kraft inom andra samhällsområden och i arbetet med regional tillväxt och attraktivitet.

Kultur från Kalmar län är känt över hela världen och länet är sommartid ett av Sveriges populäraste besöksområde med över tre miljoner gäster per år. Våra starka varumärken gör vårt län attraktivt, lockar företag att etablera sig och människor att flytta hit eller besöka oss. Parallellt med våra starka kulturtillgångar så existerar också stora utmaningar. Länets stora geografiska avstånd, skillnader i kommunernas befolkningsunderlag och skiftande kommunala satsningar ger en ojämn tillgång på kultur. Det handlar också om att skapa tryggad återväxt inom exempelvis föreningslivet. Det är människors frivilliga arbete inom kulturområdet, organiserat eller genom enskilda insatser, som är en av grundstenarna för kulturens utveckling.

*”I Kalmar län ska alla invånare ha möjlighet att **utöva, delta i och uppleva** kultur.”*

Vi ska se, vårda och utveckla vårt kulturarv

Länets attraktivitet och öppenhet för invånare, besökare och för ökad mångfald är beroende av förankringen och utvecklingen av vårt kulturarv, kulturlandskap och kulturhistoriska miljöer. Det vilar därför ett viktigt ansvar på oss att ta tillvara detta så att det kommer alla till del. Vi behöver förbättra och prioritera pedagogiken och tillgängligheten för att sprida kunskapen om vårt kulturarv. Vi behöver också bli bättre på att utveckla kulturarvet med fokus på upplevelser, aktiviteter och marknadsföring, samtidigt som en långsiktigt hållbar tillväxt skapas. Med en fot i historien och en i framtiden har vi möjlighet att skapa dynamik och utvecklingskraft.

Alla i länet ska ha möjlighet att ta del av och utöva kultur

Kulturen är en viktig del av folkbildningen och en grundläggande förutsättning för ett aktivt medborgarskap. Sambanden mellan kultur, bildning, demokrati och ett livslångt lärande är tydliga.

Alla som bor i länet ska kunna upptäcka och ta del av kultur, oavsett var i länet man bor. Det är en fråga om rättvisa och kulturell demokrati. Kulturen ska erbjuda alla människor en demokratisk och jämställd möjlighet att utveckla sina sinnen och bildning, uppleva glädje, lust, sorg och dramatik, förstå sin samtid genom speglingar och frågeställningar, få möjlighet till eget skapande liksom möjlighet att delta i konstnärliga processer. Regionalt handlar det om att skapa förutsättningar för länskulturen att erbjuda ett program i hela länet och att ge alla länets invånare möjlighet att besöka länskulturinstitutionerna, med prioritet på barn och ungdomar.

Här ska barn och ungdomars inflytande och påverkan vara stark

Barn och ungdomar har rätt att vara med och påverka. De har kunskap som är en viktig resurs i samhällsutvecklingen. För att öka delaktigheten behöver vi byta perspektiv från ”för och om” till en kultur ”av och med”. Hur barn och unga möter kultur och idrott samt vilka möjligheter de har att själv utöva detta är oerhört viktigt för deras personliga utveckling. I dag har inte alla samma utgångsläge. Inom skolan är barn och ungas möjlighet att utöva, uppleva

och delta i kultur ofta beroende av lärarnas intresse. Likaså är möjligheten att utvecklas i skolan genom estetiska lärprocesser helt beroende av enskilda lärare. I Kalmar län ska alla barn och unga ha så lika möjligheter som möjligt att möta och själv utforska och uppleva olika konstnärliga uttryck och idrottsliga aktiviteter. Här ska finnas bra förutsättningar för barn och ungdomars lust till aktivitet, skapande och organisering.

Kultur ska vara ett effektivt verktyg för en bättre folkhälsa

Kulturen spelar en viktig roll för att vi ska må bra. Genom hela livet möts vi av olika kulturyttringar som berör oss. Tillvaron blir djupare och mer meningsfull när den fylls av eget skapande och andra kulturupplevelser. Skolan är en miljö där alla barn kan möta kultur i dess många former. För många, såväl vuxna som barn, kan också kulturaktiviteter minska stressen och förbättra sammanhållningen. Kultur kan ge oss styrka att påverka våra liv, något som kan få oss att må bättre.

Kultur och hälsa är ett växande område för forskare inom hjärnforskning, demens- och äldrevård. God folkhälsa och låg sjukfrånvaro gynnas av människors möjlighet att delta i kultur och därmed blir kulturen en viktig faktor för samhällsutvecklingen. Genom deltagande i kultur får vi hjälp att förstå vår samtid genom speglingar och frågeställningar och vi påverkas, oavsett ålder, till ökad självförtroende och öppenhet för mångfald, olikheter och nytänkande.

Kulturella och kreativa näringar

För att stärka länets konkurrenskraft behöver vi skapa bättre förutsättningar för fler nya och växande företag. Här är kultur och kreativitet en viktig resurs. Entreprenörskap och konstnärskap har många beröringspunkter eftersom båda ytterst handlar om att tänka och skapa nytt. Det finns därför mycket att vinna på att utveckla möten och samarbeten mellan kulturen och näringslivet. Detta kan leda till nya idéer och infallsvinklar vilket är en bra grogrund för starkare innovationskraft. På samma sätt ska det också finnas goda och långsiktiga förutsättningar för entreprenörskap inom kulturella och kreativa näringar så att affärsidéer och företagandet kan öka. Här behöver länets stödsystem anpassas till de nya typerna av företag som har andra stödbehov än den traditionella industrin.

Mål och strategier för kultur och upplevelser

Mål

- I Kalmar län ska vi ha ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.
- Alla länsinvånare ska ha möjlighet till delaktighet i kulturlivet, till kulturupplevelser och till eget skapande.
- Alla barn och unga ska ha (likvärdig) tillgång till professionella kulturupplevelser och möjlighet till eget skapande.
- Kulturen i Kalmar län ska fungera som ett verktyg inom vård, omsorg och rehabilitering.
- I Kalmar län ska vi ha långsiktigt goda förutsättningar för entreprenörskap och företagande inom kultur, design samt konstnärligt och kreativt skapande.
- I Kalmar län är kulturen integrerad i alla samhällsområden.

Strategier – så når vi målen

- Länet ska ha en kulturarvsstrategi som ersätter ”vägar till kulturarvet”.
- Öka hembygdskonsulentens tjänst till 100 %.
- Befästa Rock- och Visarkivet som regionala intressen och anslå årliga verksamhetsstöd.
- Utveckla av Casimirs borg som ett unikt besöksmål med hällristningar från bronsåldern.
- Utredda möjligheterna för ett kunskapscentrum om träskepp i anslutning till Casimirs borg.
- Utveckla Astrid Lindgrens Näs.
- Utveckla Södra Ölands odlingslandskap inom kulturella och kreativa näringar genom samverkan mellan kulturarv, jordbruk, näring och forskning.
- Fria kulturresor under skoltid för att besöka kulturinstitutionerna.
- Musik och kulturskolor i hela länet.
- Digitalisering av biograferna i länet.
- Samverkan mellan skola och kulturinstitutioner genom nätverk och utbildning.
- En gemensam skolkulturstrategi för hela länet.
- En hemslöjdskonsulenternas för barn och unga.
- Utveckla projekt inom kultur och hälsa tillsammans med landstinget, kommunerna och läns-kulturen.
- Utveckla talangcoaching för unga inom musikområdet.
- Stödja utvecklingen av The Glass factory i Boda till en kreativ kunskaps och upplevelseplats inom glas.
- Stödja utvecklingen av Pukeberg som kunskapscentrum för design, konst och konsthantverk.
- Stödja utvecklingen av verksamheterna kring glashyttan i Pukeberg.

Rund och gränslös region

Vi ska uppnå en rund och gränslös region så att länet kan växa och utvecklas

Kalmar län behöver ett välutvecklat infrastruktur- och transportsystem. God tillgänglighet är en förutsättning för att länet ska kunna växa och utvecklas. Det ger en ökad rörlighet på arbetsmarknaden, bättre service, utvecklar företagandet och ger bättre möjlighet för studier, boende och upplevelser. Har vi det så ökar också våra möjligheter att bättre kunna möta den globala konkurrensens krav på kunskapsdriven tillväxt.

För att möta invånarnas och näringslivets behov behöver vi utgå från ett helhetsperspektiv där olika typer av transporter kan kombineras för att få en fungerande resa från ”dörr till dörr” för både personer och gods. I det här sammanhanget handlar det också om att utveckla flexibla samarbetsformer och att överbrygga administrativa hinder. På så sätt ökar vi möjligheterna att nå bra resultat. Även IT-tekniken får en allt viktigare roll när det gäller att nå effektiva system- och logistiklösningar. Om vi har möjlighet att resa längre på kortare tid, innebär det också att vi får tillgång till fler arbetsplatser och utbildningar. Det ska också vara lätt för individer utanför länet att resa hit, som besökare eller för att arbeta. För företagen handlar det om effektiva transportsystem som länkas ihop. Det ger dem tillgång till större marknader samtidigt som de får ökade möjligheter att rekrytera rätt kompetens. Sammantaget minskar detta länets sårbarhet.

Transport- och infrastrukturpolitik är inte bara en regional fråga. Det vi gör i länet hänger ihop med mål och prioriteringar på internationell, nationell och lokal nivå. Här är det också viktigt att aktörer, framförallt på nationell nivå, förstår länets särskilda utvecklingsförutsättningar. Det ökar möjligheten till beslut och prioriteringar som går i linje med de behov som vi har i Kalmar län.

Transportsystemet i Kalmar län ska vara hållbart ur ett miljöperspektiv. Vi satsar därför på att öka andelen resor med kollektivtrafik samtidigt som vi strävar efter att öka användningen av alternativa fordonbränslen.

Länets invånare ska kunna resa snabbare och effektivare till arbetet

I Kalmar län ska vi minska antalet funktionella arbetsmarknadsregioner från fyra till två. Det betyder två regioner inom vilka människor kan bo och arbeta utan att behöva göra alltför tidsödande resor. I såväl norra som södra länet är universitetsorterna viktiga motorer för utvecklingen. Det förutsätter en bra kontakt med Linköping i norr och mellan Kalmar, Växjö och Karlskrona i söder. För att nå dit behövs framförallt bra järnväg med snabb tågtrafik.

För åren 2010-2021 finns det pengar avsatta för länets vägar och järnvägar i en nationell och regional transportplan. I den regionala planen som länet själv beslutar över har Regeringens avsatt 793 miljoner. Länet har beslutat att framförallt att satsa på två områden:

- **Snabbare och säkrare trafik längs de viktiga vägarna och järnvägarna i länet** Satsningar på väg E22 och järnvägarna Kust till kustbanan, Tjustbanan och Stångådalsbanan är regeringens ansvar och ingår i den nationella

transportplanen. Men för att snabbare kunna genomföra dessa satsningar så samfinansierar länet genom att använda en del av pengarna i den regionala planen.

- **Mer tillgänglig och attraktiv kollektivtrafik**

Vi ska satsa på att göra kollektivtrafiken mer tillgänglig och attraktiv så att fler väljer att resa till och från arbetet. Snabba resor är en förutsättning och det gör vi genom att köra buss som tåg, det vill säga den snabbaste vägen mellan större orter. Därför bygger vi strategiskt lokaliserade knutpunkter längs kollektivtrafikens linjer för att underlätta byten mellan till exempel cykel eller bil till kollektivtrafik.

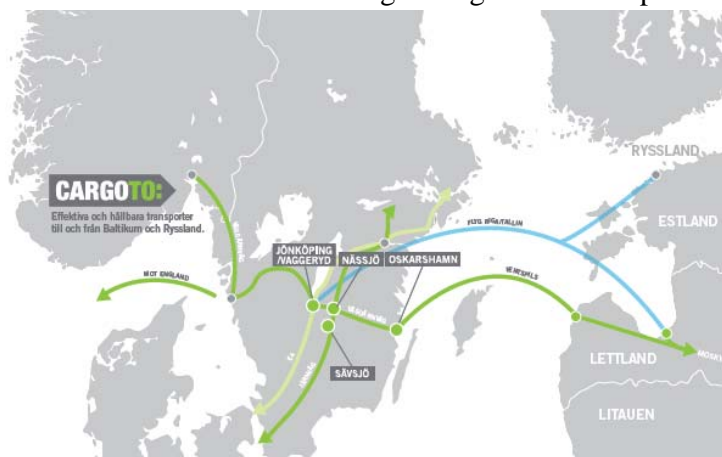
- Infrastruktur och kollektivtrafik ska planeras med hänsyn till olika individers förutsättningar samt till kvinnors och mäns olika resmönster.

Bättre transportmöjligheter ska stärka näringslivets utveckling

Länets företag verkar i allt större utsträckning på en internationell marknad. Just nu pågår en stark utveckling av marknaderna i Kina och Ryssland. Företagens behov är att de ska kunna nå kunder, arbetskraft, leverantörer och samarbetspartners samt kunna transportera råvaror och färdiga produkter säkert och miljövänligt både inom och till och från länet. Det ställer högre krav på tillgänglighet och effektiva transporter.

Kalmar län är ett skogs- och landsbygdslän där många transporter måste ske på små vägar. För jord- och skogsbruksnäringarna är det väsentligt att länet upprätthåller ett tillräckligt bra vägnät för tunga transporter av till exempel timmer.

Fungerande godstransporter mellan öst och väst är av största betydelse för Kalmar och Jönköpings läns utveckling. Målet är en fast, fungerande transportlinje redan 2012. I samarbetsprojektet Cargoto utvecklar vi transportmöjligheterna för det småländska näringslivet genom att skapa en ny effektiv transportrutt mellan Jönköping, Nässjö och Oskarshamn över Östersjön med Ventspils, Moskva och Kina. Satsningen stöds av att Lettland satsar på att bli Baltikum's nod för gods mellan Skandinavien, Ryssland och Kina. Vinsterna med en sådan godstransportrutt är både ekonomiska och miljömässiga. Det blir billigare för företagen att skicka gods den närmsta vägen och deras konkurrenskraft ökar, samtidigt som lastbilstransporterna på vägarna minskar och därmed också utsläppen.

Oskarshamns hamn och E22 - en del av det europeiska transportnätet TEN-T

En viktig del i den europeiska transportpolitiken är det transeuropeiska transportnätet, TEN-T. Det omfattar ett utpekad nät av vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser av särskilt europeiskt intresse. I detta nät ingår bland annat Oskarshamns hamn och E22. EU ser regelbundet över vilken infrastruktur som ska ingå i TEN-T och det är av stor vikt att både E22 och Oskarshamns hamn fortsatt ingår i systemet. Det medför bland annat möjlighet till särskilda EU-medel.

Flyget har stor betydelse för nationella och internationella förbindelser

Näringslivets behov av såväl goda nationella som internationella förbindelser är centrala och där har flyget särskilt stor betydelse. Regionens företag ställer stora krav på goda förbindelser med våra storstäder och även dagliga förbindelser med kontinenten. Det är nödvändigt för att ledande funktioner och befattningar ska kunna behållas i länet. För företag som överväger att etablera sig i regionen är en väl fungerande flygplats många gånger en avgörande fråga. Flyget har också stor betydelse för länets besöksnäring. Utöver omfattande antal inhemska besökare kommer många från våra nordiska grannländer samt Tyskland och Holland

IT och bredband förändrar samhället i en allt snabbare takt

IT och bredband spelar en allt större betydelse för tillväxt och regional utveckling. EU bedömer att 40 % av Europas tillväxt under de senaste 15 åren är direkt beroende av IT. Under år 2010 gick internetrelaterat företagande om byggbranschen i storlek i Sverige. Detta är en utveckling som har kommit smygande och som nu går in i en ny fas då traditionella personatorer ersätts av andra typer där det snabbt kommer ökande krav på bättre kapacitet både i trådlös och traditionell kommunikation.

Kalmar län var tidig med en närmast hundra procentig täckning för hushållen med hjälp av det kopparbaserade telenätet. Nu har EU och regeringen satt upp nya mål med 90 % täckning med 100 Mbit till år 2020. Eftersom detta förutsätter fiberförbindelser ligger Kalmar län plötsligt sämst till i Sverige och den långsiktiga tillväxten och utvecklingen är hotad. Samtidigt är mobiltäckning och trådlös kommunikation i snabb förändring. Redan idag är det mer data än telefoni i mobilnäten och på många håll i vår region finns stora klagomål på dålig täckning eller bristande kapacitet. En prioriterad insats blir därför att ta fram en gemensam plan för utveckling av IT-infrastrukturen för den kommande fem- respektive tioårsperioden.

Digital samhällsutveckling handlar dock inte bara om IT-infrastruktur utan också om tjänster och innehåll. Med hjälp av IT ska vi i Kalmar län skapa förutsättningar för en effektiv samverkan mellan huvudmän. Med hjälp av genomförda, pågående och planerade projekt kan vi sudda ut de organisatoriska gränserna och skapa en transparent och tillgänglig offentlig sektor i nationell och internationell toppklass.

Med en bra IT-infrastruktur och en effektiv, samverkande och öppen offentlig sektor kan vi stärka konkurrenskraften för länets näringsliv och skapa ett attraktivare samhälle och en enklare tillvaro för medborgarna.

Förslag på mål och strategier

Mål

- År 2020 har länet gått från fyra till två arbetsmarknadsregioner.
- Utvecklad samverkan inom östra Götalandsregionen (inför en ny regionindelning år 2014).
- År 2020 ska man kunna resa med tåg mellan Kalmar - Stockholm på tre timmar via Linköping. Det innebär också att norra Kalmar län och Linköping/Norrköping knyts samman för arbete och boende.
- År 2015 finns ett effektivt godstransportstråk som knyter samman länets näringsliv; västerut i Sverige och österut över Östersjön till Ventpils och vidare till Moskva och Kina.
- Oskarshamns hamn och E22 ingår fortsatt i TEN-T.
- Länets flygplatser ska väl tillgodose näringslivets behov av nationella och internationella förbindelser – flyget ska vara ett skäl till att det är attraktivt att etablera företag i Kalmar län.
- Goda transportmöjligheter för länets jord- och skogsbruksnäringar.
- År 2015 ska 50% av alla invånare i Kalmar län ha tillgång till 100Mbit/s bredband.
- År 2020 ska alla i Kalmar län ha tillgång till 100 Mbit/s bredband.

Så når vi dit - strategier

- Förbättringar längs länets huvudvägar som syftar till att tillgodose Trafikverkets krav för hög hastighetsstandard (pågående under åren 2010-2021).
- Förbättringar på länets järnvägsnät för att öka kapacitet och minska restider (till år 2021).
- Göra kollektivtrafiken mer attraktiv och tillgänglig - 2015 åker 50 % fler kollektivt än år 2006.
- En ny effektiv transportrutt tåg-sjö som kopplar logistiklägen i Småland via Oskarshamns hamn med den lettiska hamnen Ventspils och vidare österut.
- Påverka regeringen och EU att E22 och Oskarshamns hamn förblir delar av TEN-T.
- Stödja utvecklingen av länets flygplatser.
- Verka för att Trafikverket upprätthåller god bärighet på vägnät för jord- och skogsbruksnäringens behov.
- Verka för att marknadskrafterna bygger ut bredband.
- Söka medfinansiering för bredbandsutbyggnad i de områden de kommersiella krafterna inte räcker till.